

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. III. Reuerentia & obedientia subditorum ac domesticorum ad
Superiores ac Dominos suos: & quam exactam Apostolus eis commendet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

CAPVT III.

REVERENTIA ET OBEDIENTIA SVBDITORVM
ac domesticorum ad Superiores ac Dominos suos: &
quam exactam Apostolus eis commendat.

IVRE optimo ait S. Ambrosius, quod quemadmodum humani corporis membra ita proprijs funguntur officijs, vt nullum sibi vsurpet, quod ad alterum pertinet: nam oculi ita ad videndum sunt intenti, vt non se ad audiendum ingerant; & aures ad audiendum solum, non ad videndum attendant ita in Republica & familia debet quisq; ita rebus status & officij sui attendere, vt non se immisceat in ea, quæ ad ipsum non spectant, cum aliqua iniuria aut turbatione reliquorum, quorum officia vsurparet, cum in modum quo a Aaron ex Dei præscripto officia *tabernaculi* & *onera*, que portare deberent *Leuita*, distribuere: & vnusquisq; ita portabat, quod ad se pertinebat, vt non se immisceret ad aliquid portandum, quod pertineret ad alios: *vnusquemque autem recessit Moyses iuxta officium & onera sua, sicut præcepit ei Deus.* Quare contra Dei ordinem & voluntatem facit, si Reipublicæ ordinem perturbes, siue negligendo, quod spectat ad tuum officium; siue immiscendo te in alienum. Satis tibi sit, quod Christus D. N. dixit; *b vt tollas crucem tuam*, non te immiscendo in discretè ad tollendam alienam. Satis enim feceris, si oneris tibi impositi bonâ reddideris rationem: nã (vt ait Apostolus) *c vnusquisque onus suum portabit*, quod nisi rectè faciat, punietur: Dominus rationem reddet gubernationis, quæ ad ipsum pertinet; *famulus* suæ obedientiæ, quia hæc ad illos spectant: eorumq; perfectio in eo consistit, vt id, & eo modo præstent, quo debent. Quam perfectionem declarauit Apostolus ita loquens cum seruis: *d serui obedite Dominis carnalibus cum timore, & tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo: non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed vt serui Christi, facientes voluntatem Dei ex animo cum bona voluntate seruientes, sicut Domino, & non hominibus: scientes quoniam vnusquisque quodcumque fecerit bonum, hoc recipiet a Domino: e siue seruus siue liber: qui enim iniuriam facit, recipiet id quod iniquè gesserit: & non est personarum acceptio apud Deum.* Hæc est altissima perfectionis regula, quam tradit Apostolus omnibus subditis erga suos Dominos seruandam; in qua octo indicat excellentias, obedientiam, vt ex omni parte sit perfecta, comitantes.

PRIMA excellentia, cui reliquæ innituntur, est, vt suis Dominis non sicut hominibus seruiant, sed sicut Deo & Christo Domino nostro, a quo omnis dominatio & potestas, quæ inter homines est, procedit: cuius voluntas est, vt inferiores omnes Superioribus suis obediant, subditi Principibus, & serui suis Dominis. Et propterea dixit idem Apostolus, f

Lib. 3. offic.
cap. 5.Neglige ali-
ena, cura
sua.a Num. 4.
19. 19.

b Luc. 9. 23.

c Gal. 6. 5.

d Ephes. 6. 5.

e Colos. 3. 22
25.Octo excel-
lencia Obe-
dientia.I.
Deo obedi-
tur.

omnem

f Rom. 13. 1.
Nobilis est
Obedientia.

Hom. 22. in
ad Ephes.

2.

Ita S. Tho.
super cap. 6.
ad Ephes.
et Pet. 2. 8
Reuerentia
iungatur.

h 1 Reg. 24
7.

Dauid Sau-
lem reuer-
etur.

i 1 Tim. 6. 1.

3.
Simplicitas.

4.
Eadem ab-
senti qua
praesenti fi-
delitas ser-
uetur.

omnem potestatem (siue Ecclesiasticam siue saecularem) esse a Deo, omnia autem
qua sunt, a Deo esse ordinata. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistere,
ac sibi ipsi damnationem acquirere. Quod si subiectio quaecunque nobili a deo
intentione extollatur, magnam inducet Christiana nobilitatem, quia in tem-
porali Domino agnoscit aeternum. Et hoc nomine (vt ait S. Chrysostom.)
non vilitas est, sed magna nobilitas seruire & obedire homini, siquidem in eo
obeditur Deo, cui seruire est regnare.

Hinc oritur secunda conditio siue excellentia, quae obedientiae adiun-
git timorem ac tremorem, vt scilicet reuerentia sit interior & exterior: nam
exterior pertinet ad humanam politiam; interior autem est propria Chri-
stianae perfectionis, qua quis cum humilitate reueretur eum, quem DEVS
loco suo constituit in terra. Et in hoc sensu dixit S. Petrus: *g serui subditi esto-
te in omni timore Domini*, quod (vt S. Thomas declarat) significat cum timo-
re integro & perfecto; non seruili & coacto, sed spontaneo, filiali, & casto;
manifestando illum in omnibus operibus & verbis ac reliquis moribus &
actionibus receptis & visitatis; non vt ad oculum tantum satisfiat, sed ex cor-
de, & tanquam Christo, quem ipsi Domini representant. Hoc modo Da-
uid reuerbatur Saulem, eo quod esset Rex, & h. *Christus Domini*: licet enim
ille in se improbus esset: Dauid tamen venerabatur in eo regiam dignitatem,
quae erat bona; & simul doluit ac *perousit cor suum Dauid*, eo quod abscessisset
Chlamydis Saul, hoc exemplo nos instruens, non solum ipsam personam
superioris; sed quamcumque eius rem debere cum magna reuerentia tractari;
grauemque culpam iudicari quamcumque in eam admissam iniuriam aut
indecentiam, etiamsi leuis alias videatur: praecipue cum (vt ait Apostolus)
ita detur Dominis occasio impatientiae aut etiam i *blasphemiae*: bonus autem
seruus remouere debet, quidquid suum Dominum offendere possit.

Hinc excellentiae adiungitur tertia, quam Apostolus *simplicitatem cordis*,
siue cor simplex appellat, cum quo vult Deus sibi seruire, ac Dominis: Con-
sistit autem haec excellentia in eo, vt eis seruiatur intentione pura, & sincera,
absque fictione, duplicitate aut fraude, cum fidelitate & veritate, ita vt
bonus animus sit in corde, qui exterius apparet, & exterius ita bonum ostē-
datur, sicut habetur interior, vt verba operibus respondeant; & vtraque
bonis affectibus internis.

Et propterea quartam addit conditionem, *non ad oculum seruientes, quasi
hominibus placentes*: vt scilicet non solum cum ipsi Domini praesentes sunt,
seruire & placere studeant, quod faciunt illi, qui tantum quaerunt ho-
minibus placere, a quibus temporale aliquod commodum quaerunt, &
expectant: sed vt solliciti sint ac fideles, tam in praesentia, quam in absentia,
& in omni loco: nam supremus omnium Dominus, qui vbiq; praesens est,

ita fieri statuit, & ita vult; viderique quod fit: & complacet sibi, cum iuxta suam voluntatem id fieri videt: ita enim S. Chrysostomus, si ea quæ iubentur cum pari animi tui voluptate præstes, cum non videris ab hominibus: ostendis quod ea propter oculum Dei perpetuo vigilem cuncta videntem facias. Quod si attentius ac zelantis præfecti domus præsentia sufficiens est, ut reliqui domestici sint diligentes, etiam absente Domino, quanto magis ad id sufficere debet præsentia Domini celi & terra, qui valde magno zelo vult, Dominis temporalibus exactam obedientiam præstari: alioquin eveniet eis quod Saluator noster in quadam parabola dixit: *quod si dixerit servus ille in corde suo, moram facis Dominus meus venire, & ceperit percutere servos, & ancillas, & edere, & bibere, & inebriari: veniet Dominus servus illius in die, qua non sperat, & hora qua ignorat: & dividet eum, l partemq; eius ponet cum hypocritis, illic erit fletus & stridor dentium.* Aptè verò dixit quod ponet eum cum hypocritis: hypocrita enim est, fictusque servus, qui præsentem tantum Domino illi seruit, non absente: ex hoc enim quod absenti Domino non seruiat, planè efficitur, quod nec præsentem ex corde seruiat: sed ad oculum tantum, & pro forma, fingens tunc animum, quem reuera non habet.

Hinc etiam quinta oritur conditio & excellentia, ut scilicet ex animo & cum bona voluntate obediatur, ita ut adsit hilaritas, promptitudo, ac celeritas, sicut solent homines res illas aggredi, quæ valde ipsos delectant: ut talis adsit VOLUNTAS, quæ BONÆ cognomen mereatur: eò quod innitatur puro Christi amori, propter quem cum magna sua voluptate operantur. Et de hac prompta voluntate ait S. Chrysostomus, *quod faciat ex necessitate virtutem*; ideoque in causa est, cur servi & famuli multum in suis obsequiis promereantur: non solum apud homines, sed etiam apud Deum. Ac propterea adiecit Apostolus: *facientes voluntatem Dei.* Hoc est quidquid feceritis, eodem fervore & spiritu facite, quasi ipsemet Deus id fieri iuberet: si quidem ipse verè iubet quidquid superiores, ipsius nomine iubent: & de omnibus illis intelligitur, quod suis discipulis Christus dixit: *in qui vos audit, me audit*: ita tamen, si Domini imperent, ut oportet: seruantes scilicet subordinationem, qua supremo Domino ipsi debent obedire. Et hac ratione intelligitur quod idem Apostolus dixit: *serui obedite in per omnia Dominis, quæ scilicet sunt licita & honesta*: nam si mala sint; & prohibita, quavis sub culpa veniali: nullo modo est illis obediendum, sed respondendum potius, quod Apostoli Concilio Pharisæorum responderunt: *obedire oportet Deo magis, quam hominibus*: & iterum *si iustum est in conspectu Dei, vos potius audire, quam Deum iudicare.* Si enim civitatis gubernator aliquid iubeat contra legem & præscriptum Regis, non est huius mens & voluntas, ut illi obediatur: si quidem in ea re non gubernatorem agit, sed transgressorem: &

Hom. 22. in
Epi. ad Eph.

Luc. 17. 45

Mat. 24. 51

Hypocrita.

5.
Voluntas
bona.

ubi supra.

Luc. 10.
16.

6.
Col. 3. 22.
in omnibus
honestis.
1. Cor. 7. 19.
p. Cap. 4. 19

Prudentia
Superiorum
Obediencia
Inferiorum.

7.

q. 1. Pet. 2. 18
Patientia.

Christus o-
bediens vs-
quo ad cru-
cem.
1. Vers. 21.

Hec quotie
meruisti?

8.

Spes in Deū
5. Col. 3. 34.

Dominus, qui rem iniustam imperat, non officium & partes Domini, sed tyranni exercet: ac proinde nec in ea re Dei vices gerit, sed potius Dæmonis, à quo tanquam à fonte iniustum illud mandatum prouenit. Hoc igitur casu excepto, obedientia debet esse vniuersalis, & per omnia, quæcunque imperantur magna & parua, facilia ac difficilia: quia in illis omnibus Dei voluntas elucet, iubentis ea executioni mandari: modò non transgrediantur limites potestatis eius, qui imperat, nec aperte excedant vires & facultatem eius, cui coniunguntur: id enim totū spectat ad prudentiam: quæ omnium virtutum est regula: quæ magis est ipsis gubernatoribus necessaria, vt postea dicitur. Nam obtemperantium prudentia solum exigit, vt in omnibus sese subijciant, quæ non sunt manifestè mala, nec impossibilia; aut indecentia, & à sua professione & statu aliena.

Ex quo fit, vt eorum obedientia & subiectio comitem habere debeat iniquam patientiam: debet enim se extendere (vt S. Petrus ait) ad seruendum & obediendum fideliter principibus, & q. Dominis, non tantum bonis & modestis, sed etiam discolis, qui seueri sunt, & quibus difficilè satis fit: cuius rei rationem reddit, dicens: *hac est enim gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens iniuste.* Quasi dixerit, in hoc Dei gratia & amicitia consistit, & hac ratione obtinetur: si, vt seruus, puram ad Deum conscientiam seruet, cupiatque illi placere: toleret patienter tristitias & afflictiones, quas sine causa Domini furor & morositas illi infert, ita vt benè seruens, malum recipiat, & pro opere, quo præmium merebatur, pœnam accipiat. *Que enim est gloria apud Deum, peccantes & colaphizati suffertis? sed si benè facientes, & obediens, vt par est, patienter sustinetis absque murmuratione, & querelis, iniurias à Dominis vestris illatas: hac magna est gratia apud Deum. In hoc enim vocati estis, ad obediendum scilicet, non modò Dominis, qui se benignos erga vos ostendunt; sed & ijs, qui durius vobiscum agunt, & iniuriã inferunt: Quia & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplū, vt sequamini vestigia eius: qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius: qui, cum malediceretur, non maledicebat, cum pateretur, non comminabatur: tradebat autē iudicanti se iniuste.* Nam si seruator mundi, innocens cum esset, iniquis se iudicibus, ac nefarijs præsidibus subiecit, eorumque iussis, omnem rationem excedentibus, est obsecutus: quanto erit æquius, vt Domini eiusdem amore, Dominis suis serui obediant, ijsque etiam immitibus & duris se subijciant? Quamuis enim tunc iniuste, ac nullo suo demerito vapulant: forsitan alia olim commisere, ob quæ hanc castigationem, vel etiam maiorem commeriti sint. Ne verò serui ac subditi qui fideliter seruientes, neque proficiunt, neque mercedem suam aut præmium vllum accipiunt, sed quotidie contra affliguntur magis, & tunduntur, tædio ac mœrore conficiantur, hoc modo

modo

modo concludens Apostolus, illos consolatur: *quodcumque facitis, ex animo operamini, scientes quod à Domino accipietis retributionem hereditatis; & quisque eius quod gessit, mercedem accipiet: quasi diceret, si Domini temporales obsequia vestra digna mercede non compensent, Deus eadem suo tempore remunerabitur: modo illius amore seruiatis: ac tametsi præmia temporalia amittatis, æterna tamen hereditate non frustrabimini, si Domini crudeles sint, & iniqui, patientiam nolite amittere, aut vindictam deposcere: Dei nãque est, iniuriarum vestrarum ultionem sumere; & sine vlllo personarum discrimine in vos affligentes animaduertere. Quod tametsi in hac vita non faciat, in alia faciet haud dubiè, statuens vt *potentes potenter tormenta patientur*; & fortem ac locum, quem hìc habuerunt, ita commutent, vt qui dum viuerent, ad dexteram fuere, & eadem crudeliter sunt abusi: ad sinistram statuatur cum illis, qui æternis ignibus adiudicandi sunt: subditi verò & serui, qui hac in vita ad sinistram fuerunt coniecti, & in humilitate vixerunt, ad dextram inter electos & cælo destinatos collocentur.*

Hæ sunt summarim perfectæ obedientiæ partes, & conditiones: in qua omnis sæcularium seruorum perfectio consistit: de quibus in Tractatu de statu Religiosorum copiosius agetur. At opus fuit hic illas recensere, vt sæculares sublimitatem perfectionis, quam lex Christiana ab iisdem exigit, cognoscant; nec ad solos religiosos illam referant: cum & ipsi in eandem & debeant & possint incumbere; & media suppetant, quibus facile ad eam pertingant, nullo nouo exteriori labore adhibito, sed in melius mutatis duntaxat affectibus & intentionibus interioribus. Quod si hæc non tantum à seruis domesticis communibusque, sed & ab aliis, qui nobiles sunt, Regibusque ac principibus in aula obsequuntur, notarentur; eodem & pari labore maius tunc commodum profectò perciperent. Quis, obsecro, ad eò de mens ac vecors foret, vt eodem, quo aurum eruere posset, labore ac sudore ferrù effoderet? Ecquis mercator ad eò puer, vt pecuniam omnem insumat in eas merces, quæ nõ nisi decuplum pariant: cum aliz ad manù foret, è quibus centuplum lucrum affulgeret: vnde infero, si iisdem laboribus externis & obsequiis *regnum cælorum* promereri queas, intentionem tantum eo, quo diximus, modo extollendo: quanta tuã ignavia ac stupor futurus est, temporali mercede contentum viuere, eò quòd non nisi humana vilique intentione eadem exerceas? Quid verò si etiam *minor* labor tuus erit? nam gratia, patientia, & æternæ mercedis spes illum suauiore reddent: inò nec temporalem, quæ tibi expediens conueniensque erit, amittes; cum

Dominus nouerit, illos, à quibus remunerationem accipere debes, ita excitare, & impellere, vt mercedem tibi non sint denegaturi.

Deu vris-
que iustam
reddes mer-
ced. in his
in futuro.

1. sup. 6. 7.

Minor la-
bor & certior
merces pura
intentionis.